

Διαγώνισμα, σελ. 35-44

Α΄ ΟΜΑΔΑ

1. Αντιγράψτε στην κόλλα σας τις παρακάτω προτάσεις και χαρακτηρίστε τις ως σωστές ή λανθασμένες:

- i. Ο Πλάτων ισχυρίζεται ότι οι Ιδέες αποτελούν ένα ξεχωριστό κόσμο που δίνει νόημα στις λέξεις και χαρακτηριστικά στα πράγματα.
- ii. Ο Αριστοτέλης συμφωνεί με τον Πλάτωνα και βασίζεται στη θεωρία των Ιδεών για να ερμηνεύσει πώς αποκτούν νόημα οι λέξεις.
- iii. Οι εμπειριστές φιλόσοφοι ισχυρίζονται ότι οι καθολικές έννοιες είναι προϊόν διανοητικής αφαίρεσης επουσιωδών χαρακτηριστικών των ομοειδών πραγμάτων.
- iv. Ο Βιτγκενστάιν ισχυρίζεται ότι οι λέξεις έχουν αναλλοίωτο νόημα.
- v. Το ερώτημα για το νόημα των λέξεων έχει απαντηθεί οριστικά και είναι πλέον ξεπερασμένο για τη φιλοσοφία.

μονάδες 15/100

2. Απαντήστε σύντομα πώς είναι δυνατή η μετάφραση από μια γλώσσα σε μια άλλη.

μονάδες 15/100

3. Διευκρινίστε σύντομα τις έννοιες «αλήθεια» και «πραγματικότητα»

μονάδες 20/100

Β΄ ΟΜΑΔΑ

1. Μελετήσετε τα παρακάτω αποσπάσματα και απαντήστε στις δύο ερωτήσεις που ακολουθούν.

Σοφολογιώτατε, τες λέξεις ο συγγραφέας δεν τες διδάσκει, μάλιστα τες μαθαίνει από του λαού το στόμα· αυτό το ξέρουν και τα παιδιά [...]

[...] Τι ήθελες; να γράφη τες λέξεις της κεφαλής του καθένας; με ποίο δικαίωμα; με το δικαίωμα, που δίνει το πνεύμα και η μάθησι; Καλό, λοιπόν· ένας, οπου έχει πνεύμα και μάθησι, φτειάνει μορφές λέξεων καθώς θελήση, ένας άλλος κάνει, το ίδιο, ένας τρίτος κάνει χειρότερα, και εις ολίγον καιρό δεν έχουμε παρά σκοτάδια πυκνότατα. Για τούτο η φύσι των πραγμάτων ηθέλησε να γεννιούνται τα λόγια από το στόμα όχι δύο και τριών ανθρώπων, αλλά από του λαού το στόμα· και η φιλοσοφία αγροίκησε αυτήν την θέλησί της, και την εκήρυξε στους ανθρώπους [...]

[...] τη σημασία των λέξεων ο λαός την διδάσκει του συγγραφέα.

[...] υποτάξου πρώτα στη γλώσσα του λαού, και, αν είσαι αρκετός, κυρίεψε την.

Διονύσιος Σολωμός, από το «Διάλογο»

Δική μου γλώσσα δεν έχω και δεν έφτιαξα γλώσσα, γιατί πλάστης δεν είμαι. Γράφω την κοινή γλώσσα του λαού.

Γιάννης Ψυχάρης, από τον πρόλογο στο «Ταξίδι μου»

- i. Να σχολιάσετε τα αποσπάσματα. (θέμα, απόψεις)
- ii. Με τις απόψεις ποιου φιλοσόφου είναι συγγενείς οι παρακάτω σκέψεις; Απαντήσετε τεκμηριώνοντας την απάντησή σας.

μονάδες 50/100

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α' ΟΜΑΔΑ

1. Αντιγράψτε στην κόλλα σας τις παρακάτω προτάσεις και χαρακτηρίστε τις ως σωστές ή λανθασμένες:
 - i. Ο Πλάτων ισχυρίζεται ότι οι Ιδέες αποτελούν ένα ξεχωριστό κόσμο που δίνει νόημα στις λέξεις και χαρακτηριστικά στα πράγματα. **ΣΩΣΤΟ**
 - ii. Ο Αριστοτέλης συμφωνεί με τον Πλάτωνα και βασίζεται στη θεωρία των Ιδεών για να ερμηνεύσει πώς αποκτούν νόημα οι λέξεις. **ΛΑΘΟΣ**
 - iii. Οι εμπειριστές φιλόσοφοι ισχυρίζονται ότι οι καθολικές έννοιες είναι προϊόν διανοητικής αφαίρεσης επουσιωδών χαρακτηριστικών των ομοειδών πραγμάτων. **ΣΩΣΤΟ**
 - iv. Ο Βιτγκενστάιν ισχυρίζεται ότι οι λέξεις έχουν αναλλοίωτο νόημα. **ΛΑΘΟΣ**
 - v. Το ερώτημα για το νόημα των λέξεων έχει απαντηθεί οριστικά και είναι πλέον ξεπερασμένο για τη φιλοσοφία. **ΛΑΘΟΣ**

μονάδες 15/100

2. Απαντήστε σύντομα πώς είναι δυνατή η μετάφραση από μια γλώσσα σε μια άλλη.

μονάδες 15/100

σελ. 36, «μήπως όμως υπάρχει ... μια γλώσσα σε άλλη»

ή σχηματικά:

χ λέξη **β** γλώσσας αντιστοιχεί στην **Γ** έννοια που αναφέρεται στο **κ** σύνολο πραγμάτων

ζ λέξη **α** γλώσσας αντιστοιχεί στην **Γ** έννοια που αναφέρεται στο **κ** σύνολο πραγμάτων

άρα: **χ** λέξη **β** γλώσσας = **ζ** λέξη **α** γλώσσας

3. Διευκρινίστε σύντομα τις έννοιες «αλήθεια» και «πραγματικότητα»

σελ. 42, «... γίνεται φανερό ότι ... χαρακτηριστικά προτάσεων» και «τα πράγματα είναι ... λένε αλήθεια ή ψέμα»

ή σχηματικά:

η αλήθεια είναι σχετική με τις προτάσεις που διατυπώνουμε για τα πράγματα,

τα πράγματα είναι ανεξάρτητα από εμάς, «είναι αυτά που είναι».

μονάδες 20/100

Β' ΟΜΑΔΑ

1. Μελετήσετε τα παρακάτω αποσπάσματα και απαντήστε στις δύο ερωτήσεις που ακολουθούν.

Σοφολογιάτατε, τες λέξεις ο συγγραφέας δεν τες διδάσκει, μάλιστα **τες μαθαίνει από του λαού το στόμα.**¹ αυτό το ξέρουν και τα παιδιά [...]

[...] Τι ήθελες; **να γράφη τες λέξεις της κεφαλής του καθένας; με ποίο δικαίωμα; με το δικαίωμα, που δίνει το πνεύμα**

και η μάθησι;² Καλό, λοιπόν· ένας, οπου έχει πνεύμα και μάθησι, φτειάνει μορφές λέξεων καθώς θελήση, ένας άλλος κάνει, το ίδιο, ένας τρίτος κάνει χειρότερα, και εις ολίγον καιρό δεν έχουμε παρά σκοτάδια πυκνότητα. Για τούτο **η φύσι των πραγμάτων ηθέλησε να γεννιούνται τα λόγια από το στόμα όχι δύο και τριών ανθρώπων, αλλά από του λαού το στόμα.**¹ και η φιλοσοφία αγροίκησε αυτήν την θέλησί της, και την εκήρυξε στους ανθρώπους [...]

[...] **τη σημασία των λέξεων ο λαός την διδάσκει του συγγραφέα.**²

[...] **υποτάξου πρώτα στη γλώσσα του λαού, και, αν είσαι αρκετός, κυρίεψε την.**⁴

Διονύσιος Σολωμός, από το «Διάλογο»

Δική μου γλώσσα δεν έχω και δεν έφτιαξα γλώσσα, γιατί πλάστης δεν είμαι.³ Γράφω την κοινή γλώσσα του λαού.

Γιάννης Ψυχάρης, από τον πρόλογο στο «Ταξίδι μου»

- i. Να σχολιάσετε τα αποσπάσματα. (θέμα, απόψεις)

σχετικά με τη γλώσσα: α) παράγεται από ένα σύνολο ανθρώπων **β**, και από τον τρόπο που αυτό το σύνολο χρησιμοποιεί τη γλώσσα καθορίζεται και η σημασία **β** β) κανείς, ούτε και ο πλέον μορφωμένος μπορεί να δημιουργήσει γλώσσα **β**, (μπορεί απλώς να τη μελετήσει. **β**)

- ii. Με τις απόψεις ποιου φιλοσόφου είναι συγγενείς οι παρακάτω σκέψεις; Απαντήσετε τεκμηριώνοντας την απάντησή σας.

σελ. 38, για το Λ. Βιτγκενστάιν: «... να επικεντρωθούμε μόνο στη ... τους συνανθρώπους μας».

ή σχηματικά:

Βιτγκενστάιν, α) μελέτη της γλώσσας ως προς τη χρήση της, β) αποτελεί πολύπλοκο εργαλείο, γ) κοινωνικό φαινόμενο, δ) δεν υπάρχει προσωπική γλώσσα, ε) τη μαθαίνουμε χρησιμοποιώντας την με άλλους ανθρώπους.

μονάδες 50/100